

763⁽¹⁵⁾*
APR 25 1975

pp. 1-22

1975 J.C. Maloka

Kinship & related

① matters (Molepo) 22

pp 9 18/6

16. BOMOLOKO, TSWALANŌ, MELAŌYA BOITHSWARŌ

② K 34/75

Mo Sethšabeng sa xa Molepo, batho
 bao ba bitšwaxo ba xa Molepo, ke batho
 bao ba tšwêlaxo kua thekō ya Tswêtla
 ke Makxalaka, ba ile xe ba fihla lefa-
 seng le, ba hwêtsa ele lefase leo le
 bitšaxo ke Makubu, Ba-xa. Pelo ya kro-
 moja marexa, se lapišetša moxwany-
 eng, bao momimohla ba bitšwang ba
 Molelemanane a Maloka, êna Molelemanane
 abe a enale Sehlapelō Mošexa a Mma-
 phaka, yêna Molepo are xo fihla, a
 e neêla ka fase xa Lekubu
 leo Molelemanane, a bušwa ke
 yêna ka mengwaxaye metelele
 ka moraxo a tenwa ke pušō ya
 Molelemanane, xomme a lwa
 le yêna, a mtšeeêna Molelemanane
 Boxōši. O hweditše lefase le le
 bitšwa Bošexa, ka mošexa o la,
 ba bile bare, ke xa Seraxole Mma-
 pelwana, xa Pelo ya Kxamo ya Marexa
 selapišetša Moxwanyeng.

763

K34/75

Molepo are xo ba fenyā, a napa
 a tšea Serētō sela sa bōna sa
 Serexole, are ke xa Seroxole Mmathsw-
 ane Tlou setumula moxaba tlouwana
 tša ja kxabane, le yēna a ba atšea
 le lebitso la Bošexa are ke nna
 Mmathswane a Bošexa. Ke xore
 Mmathswane ebe ele lebitso la yōna
 kxoši ya xa Molepo. Ka baka la ōna
 mokwā cuwe batho ba tšwēlang
 Bohlabēla (bohlaba tšatši) xo lefasek
 la xa Molepo, bare xe ba etla xo lōna
 bare re ya Makubung, motho yo mo-
 ngwē le omongwē wa lōna, ba mmitšā
 Lekubu, ba tšwēlang leboa hua theko
 ya xa Mmamabolo bōna xe ba etla
 xa Molepo, bare re ya Bošexa,
~~ba uwe ba~~ Byalo xē: Bōna batho
 ba uwe ba xa Molepo xe ba be
 bare Seroxole Mmathswane Tlou
 setumula moxaba ke xore ba bina
 tlou. Hono ōna moloko cuwe o
 roxane ka mabitso (maina) le xe fēla
 Tlou yōna ba sa bina tlou etee.

3
763

K34/75

3
-

Xomme serētō ba sa rētwa ka serētō
 se tee, ka xo bane kamoka ba sa
 rētwa. ka xore Axee! Tlou Mpedi Se-
 lēma, xomme ba sa tseba mokwa
 oo ba tswalaneng ka oña, le xe
 xo le byalo ba aroxane kudu ka dikxōrō
 xa ba sa phela xo tee ba phatlaletsē
 le selete se, xo nale Molepo, xo
 nale Masexela, le Moxodi, xo nale
 Xōlē, le Leputu, le Mmanikxatleng
 le Setlalekxoma, le Tlou yo kxatla, le
 Sebati, xomme xa ba phele xo lee
 ba xasane ka dihlopha, xōna xe ba le fao
 yo moxolo xo bōna ke Masexela, xo bane
 oā sa tseba xobane ebe ele yo moxolo,
 xōna le hōno ešetše Masexela, le Xōlē, le
 Leputu, e šetše ele kxōši ša xo loma
 lerōtsē, ke xore ke bōna bao e lexo ba ba
 xolo xomme xa ba sa buša, ka xoba xo
 a sana matla a bolaodi, xomme kxōši
 yeo e bušaxo ke Molepo, athena le bōna
 bao ke bōna ba xa Molepo, ba diilo
 xo aroxana ka mabitso (maina) byalo mai-
 na ao a fetaxile metho^hpo.

4
763

K34/75

4

Le xe xo le bijalo xa ba sa kxobakana
 na kxorong e tee xo verišana ditaba
 ba dio kōpana ka mohla dipitso le
 sethšaba kxorong, xomme ba ka xopolwa
 xe ba ka nthšwa ke dihlako mohla xo laolwa
 meriri ya dialoxa tša madikana xoba tša
 maxwēra, xobane bodikana, xe bo wēla
 bo le komeng xa bo ke bo kotšā xoba
 tša bya boolwa meriri, xe bo sa wēla bo
 re xo aloxa bya dula kxorong ya mošatē
 ele dialoxa tšeo di tlotšexa matsoku,
 xomme xo ttaba le letsatsi leo xo tla
 xo bitšwa basadi ba tla xo boola dido
 xomme ba tla dikota ba fokotša meriri
 yela e dikilexo esa kotwe, xomme ba
 kxobakanthša meriri yeo ya bōna, xomme
 dingaka tša e laola xore di bone xorec
 swanelwa xo lahlwa kae, mohlomang
 dihlako di kanthša le lengwē la masope
 a tšōna dikxoši tšeo, xore meriri e swa-
 nelwa xo ya lahlwa xōna, mo xongwe
 tša nthša xore meriri e yo lahlwa ke
 o mongwe wa bōna, ke moo ba keng
 ba ba xopolwe xobane ke dikxoši.

5
703

K34/75

5

Antheng le xōna hua dikweng (maboll-
ong) ngwana wa kxōši xa a ke a ēta bana
ba bōna pele le xe ba dutše ba boxa dikōma
ka xo bane ba thšaba xore ke yo mox-
o xo bōna, e bare ngwana yoo wa kxōši
a ka šilufala ka xo bane a tla ba a tšere
dithswanêlō tšeo e se bexo tša xaxwē, xae-
le mox diaxelong tša motse xa bana
kabêlō efe, ba bōnala bya e ka xe ekaxa,
se molokō o tee le ba masatē, xobane
le xe ba tšeišana, bana ba bōna xa ba
xopolane selō. Xomme mo sethšabeng
sa xa Molepo, xo nale maxoto a manthši
Imatona, ke ntona. Molelemane le Moga-
no, le Mothapō, le Mojapelo, le Molema, le
Lekxōthwane le Madiga, ōna ke ao e se
bexo a le kōkō ka xa Molepo, a tšweleng
le lokong la xa Molepō matona, ke sehati
ke Mmankxatteng ke Mašwahla ke Ra-
mpheri ke Tlou ya kxatla (Sondaga) a
napile a flatša ke Matona a Lekubu
a molelemane o lexo tema le Motimele
le Mokou, ōna ke a molelemane
ao matonaxa mmoxo le Maleka.

7/10/75

34/75

$\frac{b}{b}$

Dikxōrō tšeo dioxopolwang xo bane ke
 ba ba xole vna setšhabeng, ke Molele
 mane, ka xo bane ēna o tšea leoto
 (owa latēla) ba Mošatē ba mofile ka
 belō yeo ka xobane lefase le ele labo
 o latēlwa ke mogamo ēna o tšea
 letsoxō ke ōna matona a setšša
 ba se, ba banthši bōna e dioba ma
 tona a mothšēlō wa lekxōthō (ōpō
 xafō) xomme kamoka le xe xole
 byalo a bitšwa matona a xa Molepo
 kantlē le Tema a noxo xothōma xo
 kwalaxala matsatši a, xomme tšona
 dikxōrō tše xa xo ile xo tšeešana xo
 bōna, ba a tšeešana ~~ka~~ halyalana) xa e
 šita le bōna ka makxatheng a bōna
 xa xona moila ba tšeano, byale ka xe
 re ka nore, Molepo o tšere ngwana
 molepo, Sebati o tšere ngwana Seba
 ti, Madiga o tšere ngwana Madiga.
 Xomme ōna matona ao, kxōši Molepo o
 kxōna xo tšea morodi wa xaxwē a mofa
 ntona ye nngwē xore a bušē ka yēna.
 xoba a tšee morodiwa ntona ye nngwē.

2763

K34/75

$\frac{1}{7}$

Ebe mosadi wa xaxwe, feēla motho
yo mongwē yoo a kanong xo motšea
ntoneng ye nngwē xoba mothong yo
mongwē, a ka se ke a buša ka yēna,
xo bane yoo a swanetseng xo buša
setšabeng se e kaba Ngwana Phohu
xe a ka buša ka motho yo mongwē ke
xe xo. hlōkaxala motho ka lwapeng
labo ya Phohu, xomme melokē yo
hle le ba xa Molepo, kxoši Molepo a
kano bafa ngwana wa xaxwē le bōna
ba kano xo mofa ngwana wa bōna
feēla xe ele kxoši Molelemane xa se
a ka a tšea ngwana wa kxoši Molepo
le yena kxoši Molepo xa se a
ka a tšea ngwana wa kxoši Mo-
lelemane, xa xo moila molato
e sale xo tloxa lehufering la maru-
mō, ka xe ba ile balwa, ka xe
ye kwele xo bane Molepo ke Lekha-
laka, Molelemane ke le Tebêlê,
xomme taba ye ya lehufo, xo bō-
naxala xere xa e haxalê dipeleng
tša bōna le xo xopolêxa xa e

5763

K34/75

8/8

xopolexe taba ya tšeanō ma-
 xareng xa bōna, mahufa ohle a batho
 a fēla, xomme lehufa la marumō xa
 le fele le xopolēxa xo isa melokong
 ya ditloxolo, empa taba ye e ya maka
 tša xe ba sa tšeēlanē byalo, mmušō
 wa xa Malepo o swere ke oña Makubu
 Molelemanane o o thekxile xore borēna
 bya oña bo tiyē bo se ke byaphumēxa
 o o babalēla ka hlōkō-mēlō, le xe xo
 le byalo xa ba tšeēlanane.

Xomme lelokō la batho bao e lexo
 madi a tee ba ke ba di tšeēlana,
 rena le diēma tše pedi mo makxatle
 ng a madi le madi, seēma sere
 Ngwana Rangwane ntšeyē kxomo di
 boēlē šakeng. se sengwē sōna
 sere Re fapanthšitše maoto dikxo-
 xeng (maxoxweng) xore Ngwana Rang-
 wane ntšeyē bara batho ba sōrō le
 tee bao makxolokhukhu wa bōna e beo
 motho o tee ke xore ba ka sorong le
 lexolo ba ka tšea mosadi ka sorong
 le le anyenyane la xa Rangwane.

763

K34/75

9

Mohlomong ba ka sorong le le nyane
la xa Rangwane ba ka tšea mosadi
ka sorong le le xolo la xa Ramoxolo,
fao xo ke xore xe xo hlaxa thsōlaxa-
lō xo bana xe bare ba tšeanas, e kare
xo o tšea ke kxaitšadi na ngwana Ramo-
xolwaxo? xoba o tšea kxaitšadi na
ngwana Rangwane waxo? ke moo xo
kexo xo rotoxe lentšū le lerexo
seēma sa moxolo-xolo sere Ngwana Ra-
ngwane ntšeyē kxomo diboelē Sakeng
seo se reng re fapanthšitše maoto
dikxoxong sera xe nka tšea mosadi
xo barwa ba kētē xomme bara ba
kētē le bōna ba kxanyoxa mothepa
ba tšeya ka xa Rangwane xoba ka xa
Ramoxolo, fao re fapanthšitše maoto
dikxoxong. Xe lelokō lena la bo Rang-
wane le bo Ramoxolo le tšeelane
therong ya melato ya bona ba bitša-
na ka xoba bo moja xo bedi, moja xo
bedi ke motho yoo a rera xo molato
byale ka kxadixe e tšeya mosadi kua
xa xabo.

10 763

K34/75

10

A re reng mohlomongwê kxadi ye
 e yētša ele ngwana Maloka e tšerwe
 xa Molepo, hong a ne morwa, morwa
 wa xaxwe ba tla mošša xa Matxolwa
 xē xo nyaka mosadi, xe bale ba xa
 Molepo ba tšitše ēla motloxolwa xa
 Maloka, sephiring sa bōna xe ba rera
 ba xa Molēpō, ba tla bitšša kxaitšedi
 yela ya bōna yanola e tšerweng xa
 Molepo yanola ba tšileng xo sebanaka
 taba tšša xaxwe, ba tla mmitšša xo-
 re a be nabo xōna mo thopeng,
 nthema maabane mola ba xa Molepo
 ba rera xo išša ngwana wa bōna xa
 Maloka wa e nabo xōna mo thopeng
 ya bonaka xobane taba tšeo dišexo
 dirēwa tše ke tšaxē, le xe xo ka
 ba le phapang maxareng a xa ba
 uwe le bale ba bo xadi, bare ba mo
 thšēla ditaba mola ba kxokakane
 na xobane ele wa xabo bōna ba
 mmikile, mohlomong mola yeo
 šle wa xaxwe a sekišana le ba
 xaba le xōna ba swanetše xe nctšēla

|| 763

K34/75

||
||

bona ba ba xabo, bare: ^šitšiuwe Ra-
 hxadi, xapē o moja xo becli, xo dutše
 byalo xōna kua xo ba Rangwane le ko
 Ramoxolo xe dikxomo di etšwa ka xa
 Rangwane di yo nywala ka xa Ramo-
 xolo, enolo Ramoxolo. O swamela xo
 bitšwa xōna xōna ka kua xa Rangwa-
 ne ba rēra le yēna, me xe xo yo ~~re~~
 rēra, ka kua xa Ramoxolo Rangwane le
 yēna o swanetše xo ya, ba yo rēra le yēna
 ka xo bane yono Ramoxolo ngwana yo
 ke waxaxwē le yono Rangwane ngwana
 yo wa Ramoxolo ke wa xaxwē, xape ~~he~~ xe
 ba sa tšeeēlane seenye, xo tšea motho
 wa ka kxakala eno Ramoxolo xe xo tšea
 ngwanawa Rangwane o tlile xo ahlola
 ke yēna; afa bale barwa ba kētē,
 le Rangwane xe xo tšea ngwanawa
 Ramoxolo ditaba di dilo xo ahlolwa ke
 yēna afa bale barwa ba kētē, mosadi,
 le xo hxadi xo dutše byalo xe xo
 sa tšeyē yēna hxadi ka noōši xo tšea
 motho wa kxakala, ba flare xe bona
 ba šetše ba dumēlane ba kwane nayē,

763

K34/75

12

Bata bitsa Kxadi xore etle efe olamoirwa
 hētē mosadi, xe Kxadi e sena maxēlla
 (asena ngwana yoo a ka tšeaŋ xa Malome
 waxē, xoba a sa rate xo tšea xo kabo)
 O tlaya a efa motho yoo a tšeyaxo
 mosadi, O tlaye xo fitla, bare xo yēm
 bare, Rakxadi ba xa mokētē bare re be-
 eleng mpyenyana, hono rere nna wēna
 O reng Kxadi, yēna o tla butšiša are na
 ba xa mokētē mpyenyana yeo ba rexo
 re beeleng mpyenyana ba ra efe,
 babo ba tla mohlalo šētšā bare ba roka
 mokētē, ha xo bane se sotho xe motho.
 a xoka mothepe xa ake are ke tiile xo
 xoha, Ore ke tiile xo beelwa mpyenyana
 hong Kxadi ye uwe xe e saratē, O tla
 xana, are nna xa se rate xe a tšea ke
 ba xa mokētē, O tlaye nna kea motšea
 xoria fao tse babe ba kwane ba rata-
 na ditaba di tla senyēxa Kxadi ya mo-
 tšea, xe a šā rate xo di senya O tla
 molokolla, ka xo bane Kxadi enale
 maatta ditabeng tša lwapa labo, ka baka
 leo rencile seēma se se morētang

763)

K34/75

13

Seo se bileng se re pakēlang ka
 moo a nang le maatta ka xona, se e ma
 seo sere, Kxadi ya Mma sexadika
 dithaka le dithōtsē, e e hwetšaxo nama
 di abilwe ya fihla ka xo abolla, Xe bare
 Mma sexadika dithaka le dithotse ke xore
 ditaba kamoka diahlolwa ke yēna, xe
 bare e hwetša dinamadi abilwe e fihla
 ka xo abolla ba ra xe are a hwetša
 ditaba di boletšwe xoba molato o a
 hlotšwe a fihla a a hlolla, xapê le
 banna ba dihlako bare le se e ma
 seo ba mmolēlaxo ka xona dihlakeng
 bare Se betla mpheng a kxadi a bētie e
 be molelele kxadi e melemelō mebe
 ere mellwaneng ya mašemo ya lema
 le yare le moše wa noka ya lema, xe
 ba rialo bara xore e ahlola mo xongwē
 le xo xongwē, le xōna kua diemeng
 xo sana le se sengwe seo ba mo
 rêtang ka sōna xe ba rēta kxadi
 ye kxolo bare kxadi ye kxolo ya le
 phēpēla ka ngweta, ke xore ngwēta
 ke lešeta le letalaleo baxale ba

14 763

14

K34/75

ba bexo ba itata ka lōna xe ba
 eya marumong. Kxadi e hlompywa ka
 mokwa o. Xapē le yōna Mabitso xe ba
 thea mabitso (maina) ba thea bana a thea
 ke tšona dikxadi ešwa ba fuwa hlomphō
 ya bokxadi, empa xe e le xo dumediša
 ba no dumedišwa le xo hlompya, eseng
 xo fitiša ba bangwē, ešwa tumedišō
 yōna ye ya sesotho e sena kkeethobxa
 nō ya mdinakō byalo ka bo xosasa le
 masexare le mantšeboya, bašima-
 nyana xoba masoxane xe ba hwetš.
 banna - kxorong xosasa. ba nore "Morēna"
 le mosexare le mantšiboya ba nore dume
 diša ka ōna mokwa o. basadi bōna
 ba nore "Re a lothša" xoba "Re a lobā" moha
 mongwē ba kano dumediša motho ka
 moanō wa xabo, ba ešwa mo xongwē
 bare "Mpedi" mo xongwē ba no dbitša
 ka phōōfōlō yea e binang bare "Tiou"
 xongwē ba no ešwa xe ba rēta Matēbēlē
 bare "Mothokwa" xoba Matēbēlē, xa e
 šita le yōna xosi xe esexe ba kare xe ba
 mohwē ešwa ba modumediša ka moanō wa

763

K34/75

15

xabo x e ba mohwetsša, xoba ēna kxoši
 a ba hwetsša are Morena bo mima ba tla
 mo rēta ka serētō sa xabo etla napa
 yaba moka, ba tla napa ba thōma xo
 butšišana le yēna maphelō, xa ba sana
 tumedišo ye nngwē byeo ba ka modielang
 yōna, Athena xe ele banna, ba swanēta
 xore xe ba mohwetsša, ba tla fihla ba mo
 dumediša. a kano fihla are xo yēna.
 "Thobela Morena" xoba a nore Morena
 xommo a floxa a thōma, are o uwe amo
 hwetsša xo a e naye are dumediša kxoši
 xoba, lōthša kxoši, xomme yola o tlare
 xo kxoši are mokētē o a lōthša xoba
 mokētē ore diatla xoba mokētē o a
 dumediša xoba ore lōthša kxoši. tao
 kxoši e tla leboxa, yare Rea e leboxa
 le xe xoka tšwela kxoš e hwetsša le
 clutše o tlare xo fihla a dumediša le
 re Morena xoba are dumedišang lena la re
 Morena lena le tla floxa ka thōma ka
 boswa la modumediša, la re dume
 diša kxoši, le xe o ketē e ke swanetše
 xo mo dumediša kare mola ke feditše

63

16

K34/75

ka tla ka modumediša ka tumedišo
 yeo e mošwanang kare, Maloka
 o a lothša xoba Maloka ore diatlakhe yona
 thurišo (flotišo) le hlompō ya kxoši.
 Mohlomong .a ka nore xe a rotoxa ba nqa
 ba morēta bare thōbēla batho kōlēa
 mašakō ngwana a semammanyana
 a semammanyana etse le xe ba e
 kxorong xe a bolēla ba fēla ba mo
 rēta xe xo rēwa melato, bare
 kxoši (xae ake xae a ketše) ba fēla
 bare Mošwana xa o hlabe thōbēla
 xa ona meutiwa thōbēla, Mosehla
 o a hlaba thōbēla, etse le xe xo
 tswetše Mokōmana kare xa batho
 e se kxoši ba modumediša byalo
 ka kxoši, xobane re nate se e ma
 sa moxolo se se rexo, Banaba
 kxoši re toba bohle (kamoka) xobane
 wa tlang xo dula boxoši xa a tsebye
 Xe ele tumedišo ya baeng le yēna
 xe a fihla xo lena, o hare xo fihla
 a bāna yo mangwe yeo ekaxo ke yo

17
763

K34/75

17

monyane xo lena, are xo yēna,
 are lothša banna, xomme xe a lo-
 thšitše, o tla leboxiwa xomme o tla
 kxōna xo rotsša dipdēlō tša xaxē,
 le xe ese kxorong, motšeng o o a
 tseneng xo ōna, o tla dumediša,
 ka lwapeng leo a tsenexo ka xo lōna.
 xape le xe ese moeng ele motho wa
 motse omongwe ~~wagena~~ le hwetša
 letšmeng la byala, o swanela ke xo
 dumediša, xape motho xe a sa du-
 mediše etšwa a tseba mokao ke xore
 o a nyatša, motho lexe ekaba o mo-
 xolo xoba kxoši, xe a tlaxile lefaseng
 la xabo a eletše xo xongwē, o swa-
 nela xo fihla a dumediša, ka baka
 lena re nale seema se serigwe seo
 se rexo, Phukutwe yo thsela modiri
 ke tahlane, xo rialo ke xore, kxoši
 xe e ile lefaseng le lōngwē leo le
 naxo le kxoši esele xa esale yo
 moxolo, byale xe kxoši e tlaxile fase-
 ng la xabo xa e sale kxoši.

763

18

K34/75

Basadi ba a hlompšana, ka kwelō
ya bona, bao ba wetšexo pele ba hlo-
mpywa ke bao ba wetšexo moraxo xa
bōna, ba wetšexo pele le xe ekaba yo
monyenyane, xomme wa wetšexo mo-
raxo yaba ke yo moxolo ka matswa-
long a mengwata a feta wa wetšexo
pele le ka boxolo o tlano xo hlompha
yola a i wetšexo pele ka baka la xe
o wetše le bo moxolwaxê, xape xo
nale mabitso a hlonepho xo bōna basadi
ao ba a theyaxo komeng xe ba etšwa
xo wēla, a mabyalo ka a bo Raesiba
le Raesibe le bo Ramatsimela le a mangwe
a mabyalo ka ao, mabitso ao a majwalo
xo bōna basadi ke mabitso a hlonepho
za bitšana ka ona xo iša lehung le
xe ele bakxekholo, a hena xe ele di-
tumedišano tša bona, bano dumediša
na ka xore rea lothša, mongwē are
xo lothša rena, mohlomong basadi
ba rētana ka dirētō xe ba dumediša
na, tše di byalo ka tša bo moloxadi
le bo Pheladi le bo Marumo.

¹⁴
763

K34/75

19.

ebe ke xona xe ba dumedišana
 aditumedišo tše di byalo di atiša xoba
 banenyaneng e seng xo. basadi,
 xa ele monna yēna xe a hwetša.
 banna ba dutše kapa basadi ba
 dutše, o badumediša ka tumedišo
 ya xore Morēna, xa ele xo mofetola
 xo mo araba tumedišong ya xaxē
 ba kano xo mofetola ka dirētō tše
 di fapameng, xe ele dithaka tša xaxe
 ba kano xo modumediša ka le-
 bitso la xaxe bare dumēla mokētē
 bangwe ba modumediša ka motho
 pho wa xabo bangwē ba mo dume-
 dišana ^{moano} ka phōōfōlō yeo a e binaxo
 byale ka xe ba kare tloa bangwē bare
 Mpedi ba kxalabye ba mo xongwē
 xe ba se ba modumediša ka motho
 le moano le serētō mo xongwē
 ba ka nore Axeel papa! ka xobane
 xosasa le masexare le manthapar-
 na le mantseboya le bōsexo byo
 boxolo ba no xo dumedišana ka
 tšela e tee eo e swanaxo.

20763

20

K34/75

Xōna fao xo nale diqhapa-phapano
 tšā meila, xe motho a kare xe a
 tšwela a hwētsā banna bao elexo
 ba ba xolo xo yēna ba dutšeyēna a
 no fihla a bolēla le bōna a ema
 kamaoto a se la dula fase ke xo
 nyatsā, e bile ke xo nyatsēxa xa xaxē
 motho o swanetše xo fihla a dula
 fase, xomme a thōma a dumediša
 banna, a thōma xo hlaxiša (xo rotoša)
 ditaba tša xaxē, o tla arabya xabotše ka
 hlomphe, a theng xe a kano xo fihla
 a ema ka maoto, a kano se hlomphe
 le xo arabya xabotše, ka xobane a
 tšwetše ka ntwa, le xo hlōka boika
 kobetsō, a ka thōxa mo xongwē a
 arabiwa ka lentso la xore, dula fase
 o seke wa hlwa o re emeleditšemo,
 ke rena baxwēra ba xaxo na? O tla
 tloxa o fofa, dingaha tšā rena o a
 ditseba na? Re thusitšwe ka mothušo
 o tee le wēna? ka xobane re kwa
 xoba jmehteng ya dingaha tša xaxē
 dibe di thusa batho ka mekxwa yeo

21 763

21.

K34/75

e fapa-fapanexog, motho xe abea
ka fihla xo lena, ese yeo a thusitšea
ke nyaka e tee le lena, are xo fihla a
le emeletša ka maoto, a kano xo
thšoxa a tšea maduma a lena, xoba
a lefatšes maduma a xaxê, xoba a
thšoxa a taboxêla xodimo a ewa fase
xobane dihlare tše dibexo mo mmeke
ng ya lena, di alwa ka xobane e setša
ngaka e tee, xapê, molao. O xana xe
ngwana a dula setulo le tsika la sebotš
O bare xo yena, marumo maxale a
marumo ei flatla xo wêna O tlabama
dimabe, xobane lerumo le loutšwa
mo seloutšong le thšwana le mphaka,
ka baka leo o tlabama dimabe ka
xobane O dutše seloutšo seo maxale
kamoka a sloutšwang xôna, xape le xôna
motho xa a dumelwe xore are xe a bok
la le yo mongwê ana a mošupa ka
monwana wa thšupa baloi, etšwa ba
salwe, xape le xonake re šetšere
fapano wa fela O nthšupa ka mo-
nwana wa thšupa baloi ore ketta

22 763

K34/75

22*

ro bêtha ke tla xo bêtha, xe ke kxōna
 ke kxōna xo no xo o swara ka o rōbo
 monwana o, ka xo bane monwana
 ona wa thsupa baloi ke o mobo, ka
 xe ele o šupang, ka bololo, xo nyata
 ko hlabišo motho madi ka xōna kapa
 xo moloya ka tsela efe le efe, byalo xe
 seēma sa motala seere, Ngwana maxa
 na xo botšwa o wetše dikomeng are
 dikoma ke tššo, ke xa etša xore Pōpōtelo
 e sakwexo e wetše xaleng la mohwelere
 byalo ka xe motho a kare xe a botšwa
 a nyatsa are tšeuwe xa se selo a
 tloxa a wēla kotsima ka nyatsō ya
 xaxwe, a thena yōna melao ye motho
 yo mongwe le yo mongwe o swanetše
 xoerutwa lapeng labo ke batswadi ba
 xāxē xobane xe a šitile xokwa batswadi
 ke yōna thšita balai, xape le xōna komeng
 ba molaya hlomphe etšwa le yena a tla hlo-
 mpya ke meroto yeo e molatēlaxo, xomme
 ditaba ke tšona tšeo. End. S. 763.